

ELS CAS DE LES GUILLERIES N'ÉS PARADIGMA

Catalunya no és un Parc Temàtic

Catalunya sencera és un immens envitricoll de vies i carreteres que crucifiquen el nostre entorn i que dibuixen un futur en què viurem en una única i enorme megalòpoli sense naturalesa. Els anomenats espais o parcs naturals han esdevingut imants per a les multituds narcotitzades pel consum a les quals es fa creure, per exemple, que Aigüestortes o les Medes són una mena de parc temàtic. Les Administracions no volen conservar paratges i espècies, sinó omplir els indrets «naturals» de visitants (turistes), perquè la quantitat mesura l'èxit de la seva gestió, una quantitat que, de fet, omple d'agressors els dar-

ters i cadavèrics santuaris de vida natural. Els anomenats espais i parcs naturals són en si mateixos desastres ecològics que, a més, obliden els seus habitants i si poden els fan fora del seu avial territori. El dit «turisme ecològic» és el més malèfic, perquè col·loca milers de visitants agressius al bell mig dels darrers santuaris europeus de vida salvatge. El cas de l'Espai Natural Guillerries-Savassona i del Consorci per a la Promoció Turística de la Vall de Sau-Collscabra a les Guillerries (Osona) –tots dos promoguts per la Diputació de Barcelona– és paradigmàtic i exemplar del que no s'ha de fer al nostre país.

Xavier Borràs

DIRECTOR D'USERDA

El conflicte de l'Espai Natural Guillerries-Savassona va començar la tardor de 1998 quan el món rural de la zona afectada, a Osona, no va acceptar el model de gestió impulsat per la Diputació de Barcelona i quatre ajuntaments, per creure que està més orientat a la promoció urbanística i el turisme massificat que no pas a la conservació dels valors naturals i de les activitats agràries i forestals tradicionals. Des de llavors s'han succeït recollides de signatures, manifestos, actes públics, presentacions de contenciosos al TSJC, però la màquina administrativa, menada principalment pel PSC-PSOE, és com una piconadora que té molt poc en compte els habitants i llur territori.

Oci massiu

La promoció turística i comercial totalment desequilibrada de les zones rurals, com la que l'Administració pretén fer a les Guillerries, només ha servit per convertir els entorns naturals i boscosos de Catalunya en un immens «parc temàtic» destinat a un oci massiu i incontrolat, que produeix greus impactes sobre el medi i la població, com ja es pot comprovar en parcs naturals com el del veí Montseny.

Per bé que les activitats agrícoles, ramaderes i silvícoles d'aquestes zones han experimentat una forta reculada, a causa sobretot del poc suport institucional que han rebut, projectes com el de l'Espai Natural Guillerries-Savassona tampoc no beneficien algunes iniciatives de turisme rural sorgides amb voluntat d'inscriure's en un medi ben gestionat i amb una oferta de

lleure justa i equilibrada. És realment paradoxal, i simptomàtic d'una manera de fer les coses, que les mateixes Administracions que neguen recursos bàsics a la gent del món rural pretenguin ara l'explotació i la degradació del seu territori.

Si no quedava prou clara la mentalitat «temàtica» en el disseny d'aquest Espai, només cal saber que, de forma autoritària i per la via ràpida, va ser integrat en l'anomenada Anella Verda, que impulsen l'Ajuntament de Barcelona i la Diputació de Barcelona. No es pot pretendre traspasar el model de parc periurbà, com el de Collserola, que serveix els interessos de la població metropolitana, poc o gens educada en el respecte al medi ambient, a les Guillerries.

D'una altra banda, la potenciació del tipus de lleure que es promou actualment no té res a veure amb la sana i profitosa necessitat d'estar connectats amb la terra, amb la natura, que tenim tot els éssers humans pel fet de ser-ne part. La profusió dels anomenats esports d'aventura i de l'oci programat, lluny de beneficiar i d'afavorir el benestar físic i espiritual dels ciutadans, encara afegeix més riscos i tensions en la seva vida quotidiana, ja que es fonamenta en el patró del consumisme, malbaratador d'energia i degradant del país, del paisatge.

Encara hi ha cacics

L'immens mosaic de boscos de les Guillerries, de gran interès ecològic i d'elevada singularitat florística i faunística, i la gent que hi viu, que han contribuït a la seva conservació i millora, no es mereixen estar sotmesos als dictats dels funcionaris i dels especuladors de torn. L'ober-

Les Guillerries no es mereixen estar sotmeses als dictats dels funcionaris i dels especuladors de torn.

tura indiscriminada de pistes forestals, a més a més de malmetre de manera irreversible el mantell fèrtil, a causa de la inestabilitat dels saulons que componen el sòl, propicia un excessiu trànsit rodat i, en conseqüència, uns nivells no tolerables de contaminació acústica i de pol·lució de l'entorn, sobretot deixalles, arbres malmesos, i, en última instància, incendis. Altres horribles conseqüències d'aquesta política de «promoció» es basen en l'especulació urbanística, els danys ecològics de tota mena, l'augment de robatoris, els conflictes amb caçadors i boletaires d'ocasió, etc., en fi, la degradació d'una història i d'una cultura mil·lenària en nom del «progrés» i del «creixement».

El tracte vexatori, autoritari i, certament, antidemocràtic que han rebut els afectats, organitzats entorn l'Associació de Propietaris Forestals Guillerries-Savassona, en què s'ha menyspreat sistemàticament el dret dels ciutadans a ser informats i se'ls ha negat el dret a opinar en peu d'igualtat, mostra una manera de fer política que ens recorda els pitjors temps de la Dictadura, i proporciona informació prou clara de quina mena de respecte tenen els promotors d'aquesta monstruositat per al patrimoni cultural del país.

Alguns dels responsables de tot aquest ultratge, com l'alcalde de Vilanova de Sau, Jaume Orra (PSC-PSOE) –conegut pel seu tarannà dèspota i caciquista, segons manifesta la gent de la contrada–, també van protagonitzar, amb el Consorci per a la Promoció Turística de la Vall de Sau Collscabra (CPTVSC), el cas lamentable de la Via Ferrata de Tavertet, un greu atemptat contra les aus protegides i el seu hàbitat per promocionar una atracció turística d'aventura.

És evident que caldria transformar l'anomenat Consorci de l'Espai Natural Guillerries-Savassona i de qualsevol altre que pertoqui el medi natural, com el CPTVSC, en un organisme veritablement democràtic i representatiu de totes les forces cíviques i polítiques de les zones afectades. En el cas que ens ocupa, l'Associació de Propietaris Forestals Guillerries-Savassona, les entitats conservacionistes i de defensa del medi ambient i del patrimoni, els sindicats agraris i les organitzacions ecologistes. Caldria, doncs, formar un nou Consorci sota aquesta premissa que, a més, fos assessorat per professionals independents, sense lligams polítics o econòmics a la zona.

Finalment, també caldria fer un programa d'actuació alternatiu que es fonamenti en les Agendes 21 locals i comarcals, basat en la sostenibilitat territorial i tot actuant a favor de les instal·lacions agràries i ramaderes respectuoses amb el medi ambient; la prevenció d'incendis forestals, el manteniment de les pistes forestals, la neteja dels boscos, la recollida selectiva de deixalles i el seu possible reaprofitament in situ; l'explotació sostenible dels boscos i l'aprofitament de la biomassa forestal; la protecció de les aigües subterrànies, contra la seva explotació intensiva i desmesurada... En definitiva, caldria bastir un model turístic no massiu, de qualitat, que parteixi de la realitat de la zona i hi convisqui amb harmonia, tot afavorint la conservació de les masies i del patrimoni arquitectònic, el foment de les activitats i de la cultura tradicionals i la planificació sostenible de l'espai.

A l'albada d'aquest nou segle XXI, les Guillerries i els seus habitants no mereixen ni el tracte ni el futur que els donen i els dibuixen des d'uns despatxos de la Diagonal de Barcelona. Vint-i-cinc anys després de la lluita que es va menar en aquestes terres contra l'extracció d'urani, cal que els ecologistes ens manifestem totalment contraris a la gestió actual dels consorcis de les Guillerries i de promoció turística si volem salvar la gent i el territori. Les darreres actuacions de l'Agència Catalana de l'Aigua (ACA), com per exemple la prohibició absoluta de navegar al pantà de Sau –que aviat serà buidat cap al pantà de Susqueda, per causa de la sequera–, van en el bon camí de defugir el model actual de parc temàtic, encara que la Diputació s'entesti a fer just el contrari.